

PAWEŁ STANISZEWSKI

Analiza możliwości implementacji certyfikacji w systemie użytkowania leśnych surowców i produktów niedrzewnych

I. Założenia metodyczne i przegląd literatury

Analysis of the possibility of implementing certification system for utilisation of non-wood forest products

I. Methodological assumptions and literature review

ABSTRACT

Staniszewski P. 2011. Analiza możliwości implementacji certyfikacji w systemie użytkowania leśnych surowców i produktów niedrzewnych. I. Założenia metodyczne i przegląd literatury. Sylwan 155 (4): 253-260.

The article presents an analysis of selected conditions of certification in forestry in relation to the non-wood forest products utilisation. They were the basis for presenting selected governmental and international organisations concerned with the development, implementation and monitoring of standards relating to the forest-timber industry and environmental issues. The main categories of certification schemes were identified and analysed: certification of forest management, social certification, organic certification and certification of product quality. The analysis of both global and regional problems related to certification of non-wood products, as well as a thorough analysis of the relevant regulations and legislation, demonstrated the need to treat certification as an important tool in the general concept of non-wood forest products utilisation.

KEY WORDS

non-wood forest products, forest resources, certification, forest use regulation, forest use principles

ADDRESSES

Paweł Staniszewski – e-mail: pawel.staniszewski@wl.sggw.pl

Katedra Użytkowania Lasu; SGGW; ul. Nowoursynowska 159; 02-776 Warszawa

Wstęp

Korzystanie z leśnych surowców niedrzewnych, w Polsce określane zwykle jako uboczne użytkowanie lasu, przez stulecia było tylko działalnością spontaniczną. Istotnemu praktycznemu znaczeniu tych surowców nie towarzyszyła żadna idea regulacji, polityki czy też ograniczeń dotyczących ich użytkowania. Obecna sytuacja zmusza do zweryfikowania takiego podejścia. Konieczność uwzględnienia zmieniającego się otoczenia leśnictwa, zarówno w kontekście uwarunkowań socjalnych, rynkowych i powiązań międzysektorowych, jak i w świetle funkcji pełnionych przez lasy, wymaga przejrzystej kodyfikacji leśnego postępowania [Paschalis-Jakubowicz 2007, 2009].

Współcześnie setki milionów ludzi – głównie z krajów rozwijających się, ale także z rozwiniętych – zaspokajają znaczącą część swoich podstawowych potrzeb poprzez korzystanie z leśnych surowców i produktów niedrzewnych, takich jak rośliny lecznicze, materiały konstrukcyjne czy produkty spożywcze. W kontekście rozwoju regionalnego, znaczenie leśnych surowców i pro-

duktów nieдрzewnych przewyższa niekiedy znaczenie produkcji drzewnej [Pawlukojć-Bojarska 2004; Staniszewski 2007b].

Dochody z użytkowania surowców oraz produktów roślinnych i zwierzęcych pochodzących z lasu są generowane poprzez lokalny, krajowy i międzynarodowy handel. Stwarza to wielkie możliwości, ale też wiąże się ze znacznym ryzykiem. Wysoka wartość produktów, której towarzyszy znaczny popyt, może nie sprzyjać zrównoważonemu użytkowaniu i prowadzić do nadmiernej eksploatacji gatunków dostarczających leśnych surowców i produktów nieдрzewnych. Ponadto, wyższa wartość produktu może nie być proporcjonalnie podzielona między wszystkie podmioty zaangażowane w pozyskanie, przetwarzanie, marketing i handel [Staniszewski 2007a, 2008]. Kolejnym problemem, istotnie wpływającym na globalny stan wiedzy dotyczącej użytkowania leśnych surowców nieдрzewnych, są poważne luki i niekonsekwencje w systemie gromadzenia i publikowania danych dotyczących rynku surowców leśnych w poszczególnych krajach [Global... 2001; Staniszewski 2001].

Niewątpliwie pilną koniecznością jest opracowanie i wdrożenie nowego kodeksu postępowania w użytkowaniu leśnych surowców i produktów nieдрzewnych oraz stworzenie systemu ubocznego użytkowania lasu w nawiązaniu do idei „polskiej koncepcji leśnej produkcji ubocznej”, której twórcą był profesor Wiesław Grochowski [1967, 1990], ale przede wszystkim z uwzględnieniem nowych prądów w tej dziedzinie, prezentowanych przez ludzi nauki oraz obecnych w praktyce leśnej. Nowa strategia ubocznego użytkowania lasu powinna być ważnym i skutecznym instrumentem, obejmującym liczne uwarunkowania, w tym przede wszystkim informacje o zasobach, zasady użytkowania, regulacje prawne, certyfikację, rynek, domestyfikację oraz ochronę zasobów leśnych.

W niniejszym artykule skupiono się na jednym z wymienionych wyżej problemów, a mianowicie na certyfikacji w aspekcie ubocznego użytkowania lasu. Certyfikacja to proces, w którym trzecia, niezależna strona, udziela pisemnego zapewnienia, że dany produkt, proces lub usługa spełnia specyficzne wymagania, czyli jest zgodna z określonymi standardami. Z otrzymaniem pisemnego świadectwa wiąże się najczęściej prawo do posługiwania się logo danego systemu certyfikacyjnego. Idea certyfikacji leśnych produktów i surowców nieдрzewnych realizowana jest od niedawna. Brak szczegółów, procedur i doświadczeń w tym zakresie skłania do podjęcia szerszych badań i analiz.

Cel, zakres i metody

Głównym celem badań jest wykazanie, że w tworzonej nowoczesnym systemie użytkowania leśnych surowców i produktów nieдрzewnych, certyfikacja jest jednym z tych elementów, którego nie można pominąć. Będzie ona wpływała przede wszystkim na rynek tych dóbr zarówno na poziomie regionalnym, jak i globalnym.

Złożoność problematyki certyfikacji w leśnictwie, w szczególności w odniesieniu do użytkowania leśnych surowców i produktów nieдрzewnych, podkreślają gruntowne studia literaturowe z tego zakresu. Zostały one przeprowadzone przede wszystkim pod kątem odnalezienia wśród istniejących programów i systemów takich rozwiązań, które bezpośrednio lub pośrednio mogą znaleźć zastosowanie w ubocznym użytkowaniu lasu. Analiza literatury dała podstawy naukowe do stworzenia konkretnych zaleceń, odnoszących się do poszczególnych działań ubocznego użytkowania lasu. Podjęto się w ramach projektu badawczego „Certyfikacja gospodarki leśnej w użytkowaniu lasu w Polsce” opracowania zasad postępowania w ubocznym użytkowaniu lasu, umożliwiających spełnienie wymogów stawianych przez system PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification Schemes) i uzyskanie przez jednostkę podlegającą audy-

towi PEFC certyfikatu. Wymagania certyfikacyjne w zakresie użytkowania leśnych surowców ubocznych opisano szczegółowo, odnosząc się do obowiązującego prawa oraz do Polskich Kryteriów i Wskaźników Trwałego i Zrównoważonego Zagospodarowania Lasów dla Potrzeb Certyfikacji Lasów [2007].

Przegląd literatury

Certyfikacja jest realizowana przez rządowe i międzynarodowe organizacje zajmujące się opracowaniem, wdrożeniem i nadzorowaniem działania norm. Poniżej przedstawiono ważniejsze z nich, odnoszące się do branży leśno-drzewnej oraz kwestii oddziaływania na środowisko.

Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna (International Organization for Standardization – ISO) jest organizacją zajmującą się ustanawianiem międzynarodowych standardów technologicznych i handlowych. ISO jest pozarządową organizacją non-profit. Jej członkami mogą być wyłącznie agencje rządowe zajmujące się standaryzacją lub podobne do samego ISO pozarządowe organizacje standaryzacyjne, po jednej z każdego kraju. Normy ISO z serii 14000 odnoszą się do ochrony środowiska przez kontrolowanie wpływu działalności danej organizacji na środowisko. Ważnym aspektem tego programu jest równoważenie potrzeb środowiska z potrzebami społeczno-ekonomicznymi przedsiębiorstw oraz uwzględniona przez normy konieczność wdrażania najlepszych dostępnych technologii [Paschalis-Jakubowicz 2009].

Rozwinięciem systemu ISO 14001 na terytorium Unii Europejskiej jest Wspólnotowy System Ekozarządzania i Audytu (Eco-Management and Audit Scheme – EMAS). System ten jest w pełni kompatybilny z wymaganiami norm ISO 14000 i wprowadzony został na obszarze Unii Europejskiej rozporządzeniem Rady Europy nr 1836/93. EMAS, podobnie jak system związany z normami ISO 14001, jest dobrowolnym systemem przewidzianym dla wszystkich organizacji, jeśli oddziałują one w jakikolwiek sposób na środowisko. System EMAS nie zastępuje istniejących wspólnotowych lub krajowych przepisów środowiskowych czy norm technicznych, jak również w żaden sposób nie zwalnia organizacji z obowiązku przestrzegania wszystkich takich przepisów czy norm. Jego zasadniczym założeniem jest dostrzeżenie i nagradzanie tych organizacji, które dobrowolnie wychodzą poza zakres minimalnej zgodności z przepisami i w sposób stały poprawiają efekty swojej działalności środowiskowej. Polska w dniu przystąpienia do Unii Europejskiej została zobowiązana do stworzenia odpowiednich warunków dla funkcjonowania tego systemu w naszym kraju [Pochyluk 2005].

Polskie Centrum Akredytacji (PCA) jest jednostką krajową upoważnioną do akredytacji jednostek certyfikujących, kontrolujących, laboratoriów badawczych i wzorcujących oraz innych podmiotów prowadzących oceny zgodności i weryfikacje na podstawie ustawy z 30 sierpnia 2002 roku o systemie oceny. Centrum posiada status państwowej osoby prawnej i jest nadzorowane przez Ministerstwo Gospodarki. Powstało 1 stycznia 2001 roku na bazie Biura ds. Akredytacji w Polskim Centrum Badań i Certyfikacji oraz Zespołu Akredytacji Laboratoriów Pomiarowych w Głównym Urzędzie Miar. Zarówno w systemach ISO, jak i w systemie EMAS, PCA zajmuje się prowadzeniem akredytacji, czyli wydawaniem świadectwa kompetencji dla prowadzenia działalności przez weryfikatorów (audytorów) instytucjonalnych, a w ramach określonych sektorów lub branż także weryfikatorów indywidualnych, prowadzenie ich rejestru, kontrolowanie i nadzorowanie systemu i jakości pracy wykonywanej przez weryfikatorów [Paschalis-Jakubowicz 2009].

W obszarze leśnictwa w certyfikacji społecznej (niezależnej) dominują aktualnie dwa systemy: FSC (Forest Stewardship Council) oraz PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification Schemes). Obydwa działają na zasadzie współuczestnictwa wielu pod-

miotów w tworzeniu szczegółowych, narodowych standardów certyfikacji. Punktem wyjścia tworzonych polskich standardów certyfikacji FSC są zasady ustalone przez FSC jako uniwersalne dla lasów świata. System PEFC opiera się na regionalnych ustaleniach (wynikających z procesów międzynarodowych) i wiąże się z ustalaniem kryteriów i wskaźników zrównoważonego rozwoju, powstałych po konferencji w Rio de Janeiro w 1992 roku [Paschalis-Jakubowicz 2009]. W obu systemach program obejmuje certyfikację gospodarki leśnej poprzez ocenę jej standardów w celu potwierdzenia ich zgodności z zasadami i kryteriami FSC lub PEFC oraz certyfikację łańcucha dostaw (ang. chain-of-custody) poprzez kontrolę pochodzenia produktu, ze wszystkimi etapami związanymi z transportem, składowaniem i przerobem drewna od momentu jego wywozu z lasu, aż do uzyskania produktu finalnego dostępnego konsumentowi [Zasady... 2005; Polskie... 2007].

Istniejące programy certyfikacji w zakresie użytkowania zasobów naturalnych zostały opracowane przede wszystkim pod kątem drewna i produktów rolnictwa. W zakresie leśnych surowców i produktów nieдрzewnych celem programów certyfikacji jest promocja zrównoważonego użytkowania przez kontrolowanie aspektów produkcji na poziomach społecznych, ekologicznych, ekonomicznych oraz jakościowych. Aktualnie dostępne informacje wykazują, że doświadczenia i wiedza w tym zakresie są bardzo ograniczone. Certyfikacja leśnych surowców i produktów nieдрzewnych jest wciąż wyzwaniem. W porównaniu z drewnem i produktami rolnictwa nie jest należycie przeanalizowana i udokumentowana [Staniszewski 2008].

Certyfikację należy postrzegać jako narzędzie promocji trwałego użytkowania określonych zasobów naturalnych. Główne aspekty tak rozumianego użytkowania to:

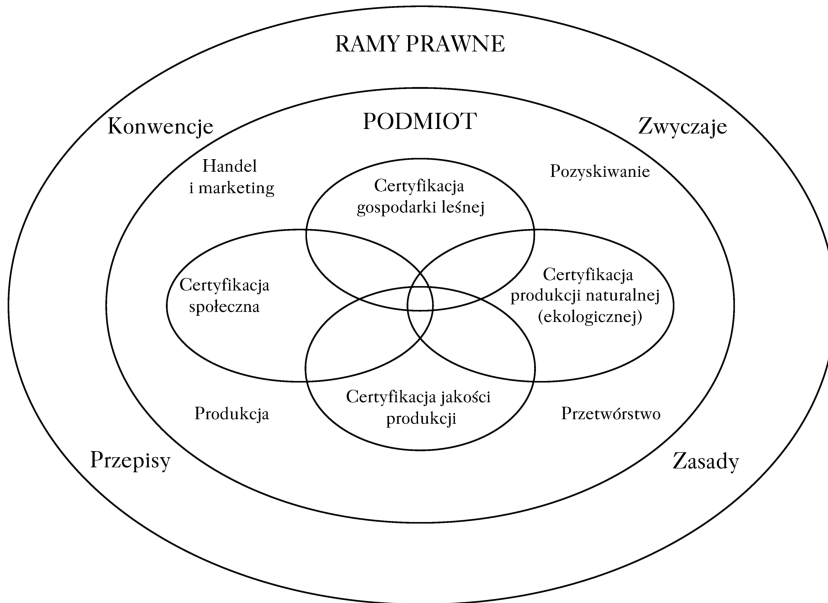
- wpływ na środowisko,
- opłacalność,
- szeroka i proporcjonalna partycypacja społeczna.

Złożoność i interdyscyplinarność tej dziedziny leśnictwa jest ogromna. Analizując możliwości certyfikacji w tym zakresie można posłużyć się schematem przedstawionym na rycinie. Zidentyfikowano cztery główne kategorie schematów certyfikacji, które mają bezpośredni lub pośredni związek z leśnymi surowcami i produktami nieдрzewnymi [Vantomme, Walter 2003]:

- certyfikacja gospodarki leśnej,
- certyfikacja społeczna,
- certyfikacja produkcji naturalnej,
- certyfikacja jakości produkcji/produktu.

Programy certyfikacji gospodarki leśnej uwzględniają głównie aspekty zarządzania zasobami, włączając w to certyfikację łańcucha dostaw. Istnieje szereg programów na poziomie międzynarodowym, krajowym i regionalnym, skupionych przede wszystkim na produktach drzewnych, marginalnie traktujących surowce i produkty ubocznego użytkowania lasu. W niektórych organizacjach opracowano jednak konkretne wytyczne odnoszące się do gospodarowania surowcami i produktami nieдрzewnymi pochodzącymi z lasów. Istnieje niewiele przykładów specyficznych programów certyfikacji nieдрzewnej produkcji leśnej (np. SmartWood – FSC). Z reguły jest to związane z zagrożeniem danego gatunku lub z jego bardzo istotnym znaczeniem gospodarczym. Taką certyfikacją objęte są m.in. syrop klonowy (*Acer saccharum*) w USA, pigwica właściwa (*Manilkara zapota*) w Meksyku, orzesznica wyniosła (tzw. orzech brazylijski, *Bertholletia excelsa*) w Brazylii, Boliwii i Peru czy tzw. serca palmowe i owoce palmy assai (*Euterpe oleracea*) w Brazylii.

Systemy certyfikacji społecznej mają odnosić się do kwestii etyki w handlu i zapewniać, że warunki pracy są godziwe, a korzyści równomiernie podzielone pomiędzy podmioty zaangażowane w proces.

Ryc.

Przegląd schematów certyfikacji odnoszących się do leśnych surowców i produktów niedrzewnych [Walter 2002]

Overview of certification schemes relating to non-wood forest products [Walter 2002]

żowane w produkcję i handel. Takie zasady obejmują partnerstwo w biznesie i zarządzanie dostawami. Ważne kryteria skupiające się na aspektach społecznych obejmują:

- obowiązujące prawo i zwyczajowe zasady,
- bezpieczne i zdrowe środowisko pracy,
- wpływ na lokalne społeczności,
- opłacalność,
- kwestię zatrudniania nieletnich,
- etyczny marketing.

Spółeczna certyfikacja odnosząca się pośrednio do leśnych surowców i produktów niedrzewnych jest głównie promowana przez inicjatywy dotyczące etycznego handlu. Należy jednakże podkreślić, że w sektorze leśnym decydujący kierunek certyfikacji to aspekty środowiskowe.

Certyfikacja produkcji naturalnej (ekologicznej) jest związana z pojęciem rolnictwa ekologicznego (organicznego), które należy rozumieć jako specyficzną formę gospodarowania i produkcji żywności. Żywność wytwarzana jest metodami naturalnymi w czystym i bezpiecznym środowisku, bez nawozów sztucznych i syntetycznych środków ochrony roślin, antybiotyków, hormonów wzrostu i organizmów genetycznie modyfikowanych. Dzięki wykluczeniu pestycydów i nawozów sztucznych nie powoduje zanieczyszczenia gleby i wód gruntowych, ogranicza wypłukiwanie składników pokarmowych z gleby, sprzyja różnorodności biologicznej, wymaga niewielkich nakładów energii i wytwarza żywność wysokiej jakości. Zadaniem rolnictwa ekologicznego jest nie tylko produkcja żywności o wysokich parametrach jakościowych w zrównoważonym środowisku przyrodniczym, ale także ochrona i dbałość o jakość całego środowiska naturalnego, w którym rolnictwo funkcjonuje oraz zapewnienie dobrostanu zwierząt.

Unia Europejska gwarantuje wiarygodność produktów pochodzących z gospodarstw ekologicznych niezależnie od miejsca ich wytworzenia i zapewnia precyzyjne ich etykietowanie. Na etykiecie produktu znajduje się nazwa producenta i przetwórcy lub sprzedawcy oraz nazwa lub kod. W odniesieniu do leśnych surowców niedrzewnych, pozyskiwanie ich ze stanowisk naturalnych może być również rozumiane jako „ekologiczne” czy też „naturalne” – dotyczy to orzechów, innych owoców, grzybów, ziół itp.

Przykładem kryteriów związanych z użytkowaniem surowców i produktów ekologicznych naturalnego pochodzenia są podstawowe standardy Międzynarodowej Federacji Ruchów na rzecz Rolnictwa Ekologicznego (International Federation of Organic Agriculture Movements – IFOAM). Jest to ogólnosiwiatowe forum rolnictwa ekologicznego (organicznego). Pojęcie „organic” w tym kontekście oznacza, że gospodarstwo rolne traktowane jest jako organiczna całość, gdzie wszystkie elementy muszą harmonijnie współdziałać. IFOAM zrzesza oprócz członków indywidualnych blisko 200 organizacji i ugrupowań agroekologicznych z ponad 50 krajów świata. Formacje te mają różnorodne programy i stawiają sobie różne zadania szczegółowe, ale wszystkie łączy jedna idea: ekonomicznie i społecznie stabilny system produkcji żywności, ograniczający skażenie środowiska i zużycie nieodnawialnych zasobów przyrody.

Zgodnie ze standardami IFOAM, użytkowane dobra powinny:

- pochodzić ze stabilnych ekosystemów,
- być pozyskiwane w sposób niezagrażający odnawialności bazy surowcowej,
- pochodzić z precyzyjnie określonych obszarów,
- być pozyskiwane/zbierane z obszarów położonych w odpowiedniej odległości od konwencjonalnych gospodarstw rolnych, terenów zanieczyszczonych i skażonych,
- być pozyskiwane/zbierane przez znane, zidentyfikowane osoby.

Certyfikacja jakości produktu gwarantuje przestrzeganie standardów dotyczących procesu produkcji. Normy te mogą skupiać się na samym produkcie i jego jakości albo też na procesie jego wytworzenia. Parametry jakości produktu obejmują kwestię jego identyfikacji, czystości, określonych parametrów jakości oraz efektywności i bezpieczeństwa procesu produkcji. Odnoszą się one do szerokiej gamy leśnych surowców i produktów niedrzewnych będących w obrocie międzynarodowym, ale głównie dotyczą przemysłu farmaceutycznego i produkcji żywności.

Standardy dotyczące procesu produkcji zawierają m.in. regulacje tzw. Dobrej Praktyki Produkcji (Good Manufacturing Practices – GMP) lub Dobrej Praktyki Laboratoryjnej (Good Laboratory Practices – GLP). Poniżej podano przykładowo podstawowe zasady GMP narzucone przez Światową Organizację Zdrowia w odniesieniu do farmaceutyków:

- odpowiednia struktura systemu jakości, obejmująca strukturę organizacyjną, procedury, przetwórstwo i zasoby,
- systematyczne działania zmierzające do zapewnienia, że produkt/usługa spełni oczekiwania i wymagania jakościowe [Walter 2002; Vantomme, Walter 2003; Staniszewski 2008].

Podsumowanie

Przeprowadzona analiza zarówno globalnych, jak i regionalnych problemów związanych z certyfikacją leśnych surowców i produktów niedrzewnych, a także odnośnych regulacji i aktów prawnych, wykazała konieczność traktowania certyfikacji jako istotnego narzędzia w ogólnej koncepcji ubocznego użytkowania lasu. Ponadto posłużyła jako podstawa do stworzenia jednolitego zbioru zasad postępowania w ubocznym użytkowaniu lasu, umożliwiających spełnienie wymogów

stawianych przez PEFC i uzyskanie przez jednostkę podlegającą audytowi PEFC certyfikatu. Wybrane elementy tych zaleceń, wraz z analizą, zostaną zaprezentowane w drugiej części artykułu.

Literatura

- Global Forest Resources Assessment 2000, 2001. FAO Forestry Paper 140.
- Grochowski W. 1967. Polska koncepcja leśnej produkcji ubocznej w teorii i w praktyce. Sylwan 111 (11): 1-8.
- Grochowski W. 1990. Uboczna produkcja leśna. PWN, Warszawa.
- Paschalis-Jakubowicz P. 2007. Różne oblicza użytkowania ubocznego lasu. W: Las to nie tylko drewno. Wydawnictwo Świat, Warszawa. 7-10.
- Paschalis-Jakubowicz P. [red.]. 2009. Certyfikacja gospodarki leśnej w użytkowaniu lasu w Polsce. Sprawozdanie końcowe z tematu badawczego wykonanego na zlecenie DGLP. Warszawa.
- Pawlukojć-Bojarska P. 2004. Wybrane społeczne i ekonomiczne aspekty użytkowania runa leśnego na terenie Leśnictwa Ksawerów. Praca magisterska wykonana w Katedrze Użytkowania Lasu SGGW.
- Pochyluk R. 2005. Wspólnotowy System Ekozarządzania i Audytu (EMAS) - poradnik dla organizacji. Konsorcjum firm Royal Haskoning Rotterdam, SEI Tallinn oraz LEMTECH Konsulting sp. z o.o. Kraków.
- Polskie Kryteria i Wskaźniki Trwałego i Zrównoważonego Zagospodarowania Lasów dla Potrzeb Certyfikacji Lasów. 2007. Polski System Certyfikacji Leśnictwa PEFC.
- Staniszewski P. 2001. Aktualne problemy użytkowania leśnych surowców niedrzewnych w Europie. Sylwan 145 (7): 79-87.
- Staniszewski P. 2007a. Użytkowanie niedrzewnych zasobów leśnych w trwałej i zrównoważonej gospodarce leśnej. Postępy techniki w leśnictwie 99.
- Staniszewski P. 2007b. Współczesność i perspektywy rozwoju ubocznego użytkowania lasu w Polsce i na świecie. W: Las to nie tylko drewno. Wydawnictwo Świat, Warszawa. 11-16.
- Staniszewski P. 2008. Szanse i wyzwania związane z certyfikacją leśnych surowców niedrzewnych. Certyfikacja gospodarki leśnej w systemie PEFC. Wydawnictwo Świat, Warszawa. 38-47.
- Vantomme P., Walter S. 2003. Opportunities and challenges of non-wood forest products certification. World Forestry Congress, 21-28 September 2003, Québec, Canada.
- Walter S. 2002. Certification and benefit-sharing mechanisms in the field of non-wood forest products – an overview. Medicinal Plant Conservation 8.
- Zasady, Kryteria i Wskaźniki Dobrej Gospodarki Leśnej w Polsce. 2005. Forest Stewardship Council.

SUMMARY

Analysis of the possibility of implementing certification system for utilisation of non-wood forest products

I. Methodological assumptions and literature review

The use of non-wood forest products, which for centuries has been the only spontaneous activity, is of not only historical significance. Today, hundreds of millions of people around the world meet a significant part of their basic needs through the use of forest goods, such as medicinal plants, construction materials and food products. In the context of rural development, the importance of forest resources and non-wood forest products often exceeds the importance of wood production.

There is undoubtedly an urgent need to develop and implement a new code of procedures concerning the use of forest resources and non-wood forest products, to create a system of non-wood forest uses. The new strategy should be an important and effective instrument including a number of conditions, in particular information about resources, as well as usage policies, regulations, certification, market, domestication and protection of forest resources.

This article focuses on certification in terms of non-wood forest uses. The idea of certification of non-wood forest products has been put into practice just recently; the lack of details, procedures and experience in this field calls for more research and analysis. The main research objective is to

demonstrate that in the created modern system of use of non-wood forest products, certification is one of those elements which can not be ignored, it will affect primarily the market for those goods – both at regional and global levels.

Thorough literature studies were conducted primarily to find, amongst the existing programs and systems, solutions that may, directly or indirectly, be applied in non-wood forest production. They were the basis for presenting selected governmental and international organisations concerned with the development, implementation and monitoring of standards relating to the forest-timber industry and environmental issues. These include International Organisation for Standardisation – ISO, Eco-Management and Audit Scheme - EMAS, the Polish Centre for Accreditation. In the area of forestry under social certification (independent), two dominant current systems were described: FSC (Forest Stewardship Council) and PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification Schemes).

The existing certification plans concerning the use of natural resources have been developed primarily for timber and agricultural products. Certification of and non-wood forest products is still a challenge, as compared with timber and agricultural products it is not properly analysed and documented.

Analysing the possibilities of certification for the non-wood forest uses, four main categories of certification schemes have been identified and described: certification of forest management, social certification, organic certification and certification of production or product quality. Also concrete examples of the solutions applied in practice have been presented.

The performed analysis of both global and regional problems related to the certification of forest resources and non-wood products, as well as a thorough analysis of the relevant regulations and legislation, has demonstrated the need to treat certification as an important tool in the general concept of non-wood forest use. In addition, they served as a basis for establishing a single set of rules of procedure as concerns the non-wood forest use, allowing the meeting of the PEFC requirements and acquisition of a certificate by the unit subject to PEFC audit. The selected elements of these requirements, along with an analysis, will be presented in the second part of the paper.